

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	Rhaglen Gyfalaf 2024/25 – Adolygiad Diwedd Tachwedd (sefyllfa 30 Tachwedd 2024)
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Huw Wyn Jones, Aelod Cabinet Cyllid
Swyddog perthnasol:	Ffion Madog Evans, Pennaeth Cyllid Cynorthwyol
Dyddiad y cyfarfod:	21 Ionawr 2025

1. Penderfyniad a Geisir:

- Derbyn yr adroddiad ar adolygiad diwedd Tachwedd (sefyllfa 30 Tachwedd 2024) o'r rhaglen gyfalaf.
- Cymeradwyo'r addasiadau canlynol i'r Gyllideb Gyfalaf a gymeradwywyd ar 7 Mawrth 2024 ac a addaswyd ar 15 Hydref 2024 o safbwynt dulliau ariannu'r rhaglen (fel nodir yn rhan 3.2.3 o'r adroddiad), sef:
 - cynnydd o £166,000 mewn defnydd o fenthyca
 - cynnydd o £4,112,000 mewn defnydd o grantiau a chyfraniadau
 - cynnydd o £420,000 mewn defnydd o gyfraniadau refeniw
 - cynnydd o £697,000 mewn defnydd o gronfeydd adnewyddu ac eraill.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Cyfrifoldeb y Cabinet yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor. Rhaid sicrhau trefniadau ariannu priodol ar gyfer cynlluniau'r Cyngor i wario ar gyfalaf. Y Cabinet sydd wedi'u hawdurdodi i addasu'r rhaglen gyfalaf. Gofynnir am gymeradwyaeth i'r rhaglen arfaethedig (rhan 3.2.2) a'i ariannu (rhan 3.2.3).

Argymhellir yma gamau er mwyn sicrhau ffynonellau ariannu pendant am gynlluniau cyfalaf 2024/25 – 2026/27.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir/ Cyflwyniad

Cyflwynir yr adroddiad technegol yma fel rhan o'r drefn adolygu cyllideb 2024/25. Prif ddiben yr adroddiad yw cyflwyno'r rhaglen gyfalaf ddiwygiedig, a chymeradwyo'r ffynonellau ariannu perthnasol. Mae strwythur rhan 3.2 o'r adroddiad (Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymhell y penderfyniad) fel a ganlyn:

- Rhan 3.2.1: Prif Gasgliadau

- Rhan 3.2.2: Dadansoddiad fesul Adran o'r rhaglen gyfalaf £175.124m am y 3 blynedd 2024/25 – 2026/27.
- Rhan 3.2.3: Ffynonellau ariannu'r cynnydd net oddeutu £5.395m ers yr adolygiad diwethaf.
- Rhan 3.2.4: Manyllder grantiau ychwanegol ers yr adolygiad diwethaf.
- Rhan 3.2.5: Dadansoddiad dangosyddion darbodus cyfalaf.

Mae gan y Cabinet rôl i gymeradwyo'n ffurfiol yr ymgorfforiad o ariannu trwy grant i mewn i'r gyllideb gyfalaf, ond hefyd mae angen delio gyda sefyllfaoedd lle bu newid rhwng blynnyddoedd mewn proffil gwario a newid mewn gwerth cyfraniadau a derbyniadau cyfalaf.

Materion technegol ynghylch ariannu'r cynlluniau sydd gerbron ac mae ymhlygiadau a dadleuon eisoes wedi'u cyfarch wrth fabwysiadu'r cynlluniau cyfalaf unigol.

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

3.2.1 Prif Gasgliadau

Y prif gasgliadau sydd yn codi o'r sefyllfa ddiwygiedig yw:

- Fod cynlluniau pendant mewn lle i fuddsoddi tua £102.7m yn 2024/25 ar gynlluniau cyfalaf, gyda £51.1m (50%) ohono wedi'i ariannu trwy ddenu grantiau penodol.
- Mae £19.7m ychwanegol o wariant arfaethedig wedi'i ailbroffilio o 2024/25 i 2025/26 a 2026/27, ond ni achoswyd unrhyw golled ariannu i'r Cyngor ble gwelwyd cynlluniau yn llithro.

3.2.2 Rhaglen Gyfalaf 2024/25 i 2026/27

Gweler isod y rhaglen gyfalaf arfaethedig ddiwygiedig ar ddiwedd Tachwedd 2024:

Adran	ADOLYGIAD DIWEDD TACHWEDD				Cynnydd/(Lleihad) ers yr Adolygiad Diwethaf
	2024/25 £000	2025/26 £000	2026/27 £000	Cyfanswm £000	
Addysg	19,937	12,443	2,795	35,175	185
Amgylchedd	6,325	3,725	1,742	11,792	205
Gwasanaethau Corfforaethol	74	-	-	74	24
Cyllid	2,263	498	609	3,370	11
Economi a Chymuned	29,952	13,792	1,975	45,719	2,181
Tai ac Eiddo	25,652	11,472	6,850	43,974	667
Oedolion, Iechyd a Llesiant	2,556	4,565	-	7,121	21
Plant a Chefnogi Teuluoedd	2,337	320	-	2,657	762
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	10,241	6,059	4,552	20,852	1,939
Corfforaethol	3,390	500	500	4,390	(600)
CYFANSWM	102,727	53,374	19,023	175,124	5,395

3.2.3 Newidiadau i'r Ffynonellau Ariannu

Mae cynnydd o £5.395m yn y gyllideb ar gyfer y rhaglen gyfalaf dair blynedd ers sefyllfa'r adolygiad diwethaf. Nodir isod y ffynonellau ariannu arfaethedig ddiwygiedig ar gyfer hyn:

Ariannu	ADOLYGIAD DIWEDD TACHWEDD				Cynnydd/(Lleihad) ers y Gyllideb £000
	2024/25 £000	2025/26 £000	2026/27 £000	Cyfanswm £000	
Benthyca gyda chefnogaeth	4,057	4,057	4,057	12,171	-
Benthyca Arall	12,094	4,378	4,119	20,591	166
Grantiau a Chyfraniadau	55,219	22,416	6,512	84,147	4,112
Derbyniadau Cyfalaf	129	-	-	129	-
Refeniw Adrannol a Chorfforaethol	1,582	-	-	1,582	420
Cronfa Cyfalaf	9,576	11,266	307	21,149	-
Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill	20,070	11,257	4,028	35,355	697
CYFANSWM	102,727	53,374	19,023	175,124	5,395

**Dangos y Grant Cyffredinol o'r setliad ar y rhes Grantiau yn hytrach na Benthyca/Setliad fel yn y gyllideb 2024/25.*

3.2.4 Grantiau Ychwanegol

Ers sefydlu'r gyllideb wreiddiol, llwyddodd y Cyngor i ddenu grantiau ychwanegol o £4,107k a rhestrir y rhai mwyaf isod. Mae nifer o addasiadau ychwanegol yn dod â chyfanswm y symudiad i £4,112k (gweler Atodiad 1 am fwy o fanylion) :

- £1,626k Addasiad Grant Cronfa Ffyniant Gyffredin gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig
- £725k Grant gan Lywodraeth Cymru tuag at gynllun Prom y Gogledd, Abermaw
- £710k Grant Cyfalaf Gofal Plant gan Lywodraeth Cymru

- £406k Grant gan Sefydliad Pêl Droed Cymru tuag at ddau gynllun caeau pêl droed
- £185k Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy
- £149k Grant Cronfa Integreiddio Rhanbarthol (RIF) gan Lywodraeth Cymru
- £117k Grant ARFOR 2 gan Lywodraeth Cymru

3.2.5 Dangosyddion Darbodus Cyfalaf

Mae Côt Darbodus CIPFA yn nodi'r angen i adrodd ar y Dangosyddion Darbodus (gweler Atodiad 4 am fwy o fanylion).

3.3 Camau nesaf

Gweithredu ar yr argymhellion i ariannu'r rhaglen.

4. Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

4.2 Swyddog Monitro

Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb.

Rhestr Atodiadau:

Atodiad 1 - Manylion y Prif Newidiadau

Atodiad 2 - Manylion Ailbroffilio'r Gyllideb

Atodiad 3 - Gwariant Cyfalaf 8 mis cyntaf 2024/25

Atodiad 4 – Dangosyddion Darbodus Cyfalaf 2024/25

Rhestr Dogfennau Cefndir:

Cyllideb 2024/2025 : [Cyllidebau Blynyddol \(llyw.cymru\)](#)

Strategaeth Cyfalaf 2024/25 : Cyngor Llawn 07/03/24: [Eitem 12 - Strategaeth Gyfalaf 2024-25 yn cynnwys Strategaethau Buddsoddi a Benthycu.pdf \(llyw.cymru\)](#)

Manylion y Prif Newidiadau

Gweler isod y cynlluniau perthnasol sydd yn achosi'r prif newidiadau i'r ffynonellau ariannu ers yr gyllideb wreiddiol:

	2024/25	2025/26- 2026/27
	£'000	£'000
Benthyca Arall		
<ul style="list-style-type: none"> Cerbydau yn y meysydd gwastraff ac ailgylchu; ac offer technoleg gwybodaeth (<i>Adrannau Amgylchedd; Cyllid</i>). 	166	
Grantiau a Chyfraniadau		
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cymunedau Dysgu Cynaliadwy – addasu ac ychwanegu amrywiol gynlluniau (<i>Adran Addysg</i>). 	185	
<ul style="list-style-type: none"> Grant ARFOR 2 gan Lywodraeth Cymru tuag at ddatblygu cymunedau mentrus (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	117	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cymorth Bwyd Uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	32	
<ul style="list-style-type: none"> Addasiad Grant Cronfa Ffyniant Gyffredin gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig - telir swm i Gyngor Gwynedd i'w ddsrannu ar draws siroedd gogledd Cymru (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	1,626	
<ul style="list-style-type: none"> Grant gan Sefydliad Pêl Droed Cymru tuag at ddau gynllun caeau pêl droed (<i>Adran Economi a Chymuned</i>). 	406	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cyfalaf Gofal Plant gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Plant a Theuluoedd</i>). 	710	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cronfa Tai Gofal ar gyfer cartrefi i blant gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Plant a Theuluoedd</i>). 	52	
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cronfa Integreiddio Rhanbarthol (RIF) – grant ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addasiadau sefydliadau a hwyluso gweithio ar y cyd ag asiantaethau eraill (<i>Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant</i>). 	149	

<ul style="list-style-type: none"> Grant gan Lywodraeth Cymru tuag at gynllun Prom y Gogledd, Abermaw (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>). 	725
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cronfa Datblygu Tir ac Adeiladau gan Lywodraeth Cymru tuag at ddichonoldeb cynlluniau (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	50
<ul style="list-style-type: none"> Grant Cynllun Lesu Cymru gan Lywodraeth Cymru (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	55
Refeniw Adrannol a Chorfforaethol	
<ul style="list-style-type: none"> Cyfraniadau refeniw tuag at amrywiol gynlluniau amgylcheddol (<i>Adran Amgylchedd</i>). 	21
<ul style="list-style-type: none"> Cyfraniadau refeniw tuag at Gynnal a Chadw Cyfalafedig (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	400
Cronfeydd Adnewyddu ac Eraill	
<ul style="list-style-type: none"> Adnewyddu Cerbydau ac Offer o gronfeydd adrannol (<i>Adrannau Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd</i>). 	627
<ul style="list-style-type: none"> Cyfraniad y Gronfa Hinsawdd tuag at gynllun adnewyddu cerbydau i rai trydan (<i>Adrannau Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Gwasanaethau Corfforaethol</i>). 	40
<ul style="list-style-type: none"> Cyfraniad tuag at gwaith yn Bloc J y Pencadlys (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>). 	30

Manylion Ailbroffilio'r Gyllideb

Gweler isod y prif gynlluniau sydd wedi eu hailbroffilio ers y gyllideb wreiddiol:

	2024/25	2025/26 - 2026/27
	£'000	£'000
Cynlluniau Ysgolion (Cymunedau Dysgu Cynaliadwy ac Eraill) (<i>Adran Addysg</i>)	(7,863)	7,863
Cynlluniau Ysgogi'r Economi ac Unedau Diwydiannol (<i>Adran Economi a Chymuned</i>)	(2,652)	2,652
Cronfa Ffyniant Bro (<i>Adran Economi a Chymuned</i>)	(9,745)	9,745
Cynlluniau Morwrol, Parciau Gwledig a Hamdden (<i>Adran Economi a Chymuned</i>)	(167)	167
Sefydliadau Plant gan gynnwys Cynllun Canolfan Integredig Maesgeirchen (<i>Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd</i>)	(320)	320
Hwb Iechyd a Gofal Penygroes (<i>Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant</i>)	(2,400)	2,400
Cynlluniau Sefydliadau Preswyl, Gofal Dydd ac eraill yn y maes Oedolion (<i>Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant</i>)	(2,165)	2,165
Cynlluniau ffyrdd a phrynu tir claddu (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>)	497	(497)
Adnewyddu Cerbydau ac Offer (<i>Adrannau Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth; Amgylchedd</i>)	(5,807)	5,807
Cynlluniau Risgiau Arfordirol ac Atal Llifogydd (<i>Adran Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth</i>)	(1,368)	1,368
Cynlluniau Trafnidiaeth a Gwelliannau Trefol (<i>Adran Amgylchedd</i>)	(309)	309
Meysydd Parcio - Ail wynebu (<i>Adran Amgylchedd</i>)	(119)	119
Systemau TG arbenigol Adran Amgylchedd (<i>Adran Amgylchedd</i>)	(48)	48
Cynlluniau Gwastraff ac Ailgylchu (<i>Adran Amgylchedd</i>)	(174)	174
Cynlluniau Grantiau ac Eraill Tai (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(745)	745

Cynlluniau Addasiadau i'r Anabl a Swyddfeydd (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(154)	154
Cynlluniau Rheoli Carbon a Phaneli Solar y Cyngor (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(2,500)	2,500
Cynlluniau Gwaredu Asbestos (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(200)	200
Cynlluniau Datgarboneiddio Gwres (<i>Adran Tai ac Eiddo</i>)	(600)	600

Noder:

Ni fydd yr ailbroffilio uchod yn golygu unrhyw golled grant.

Mae amrywiol resymau dilys tu ôl i'r ailbroffilio mewn sawl achos, ond gall yr oedi cyn gweithredu'r cynlluniau yma olygu bod gwasanaethau yn ymdopi'n hirach gyda'r asedau presennol heb eu gwella.

Gwariant Cyfalaf 8 Mis Cyntaf 2024/25

CRYNODEB	RHAGLEN GYFALAF BLWYDDYN LAWN (adolygwyd Tachwedd)	GWIR WARIANT 8 MIS HYD AT
	2024/25 £'000	30/11/2024 £'000
Addysg	19,937	5,782
Amgylchedd	6,325	3,485
Gwasanaethau Corfforaethol	74	74
Cyllid (a Thechnoleg Gwybodaeth)	2,263	641
Economi a Chymuned	29,952	10,774
Tai ac Eiddo	25,652	6,844
Oedolion, Iechyd a Llesiant	2,556	214
Plant a Chefnogi Teuluoedd	2,337	1,403
Priffyrdd, Peirianeg ac Ymgynghoriaeth	10,241	4,746
Corfforaethol	3,390	-
CYFANSWM	102,727	33,963

Noder:

Mae'r gyfran sydd wedi'i wario eleni (33%) yn uwch na'r sefyllfa adeg yma'r llynedd (gwariant 8 mis 2023/24 yn 27%), ond yn is na dwy flynedd yn ôl (40% yn 2022/23).

Dangosyddion Darbodus Cyfalaf 2024/25

Mae'r Cyngor yn mesur a rheoli ei wariant cyfalaf a benthycu gan gyfeirio at y dangosyddion dilynol.

Mae bellach yn ofyniad yn y Côt Darbodus CIPFA i adrodd ar rhain yn rheolaidd.

Fe adlewyrchir yma'r sefyllfa a'r wybodaeth ddiweddaraf.

Gwariant Cyfalaf

Mae'r Cyngor yn ymgymryd ac yn cynllunio gwariant cyfalaf fel a grynhoir isod.

	Gwir 2023/24 £m	Amcan 2024/25 £m	Cyllideb 2025/26 £m	Cyllideb 2026/27 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol	56.9	103.1	53.7	19.4
Prydlesu Cronfa Gyffredinol *	0.0	5.0	0.0	0.0
CYFANSWM	56.9	108.1	53.7	19.4

**Mae'r Gwariant Cyfalaf am 2024/25 yn cynnwys £5m oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau ac nid yw'n cynrychioli gwir wariant.*

Mae prif brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol yn 2024/25 yn cynnwys (gweler yr adroddiadau adolygiad am fanylion ailbroffilio lle bo'n berthnasol) :

- Cynlluniau /Strategaeth Tai - £17.9m
- Cynlluniau Cronfa Ffyniant Gyffredin - £16.4m
- Cynlluniau Cymunedau Dysgu Cynaliadwy - £16.1m
- Cynlluniau Cronfa Ffyniant Bro - £10.1m
- Atal Llifogydd Arfordirol - £3.9m
- Cynlluniau Eiddo - £3.7m

Gofyn Cyllido Cyfalaf

Mesurir cyllid sy'n ariannu dyled cronnus y Cyngor yn ôl y gofyn cyllido cyfalaf (GCC). Mae hyn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf newydd a ariennir drwy ddyled, ac mae'n lleihau gyda Darpariaeth Lleiafswm Refeniw (DLIR) a derbyniadau cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyled.

	Gwir 31.3.2024 £m	Amcan 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m	Cyllideb 31.3.2027 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol *	173.5	189.2	191.7	193.7

* Mae'r Gofyn Cyllido Cyfalaf am 2024/25 ac ymlaen i flynyddoedd dilynol yn cynnwys £5m o gynydd oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

Dyled Gros a'r Gofyn Cyllido Cyfalaf

Yn ôl y canllaw statudol, dylai dyled aros islaw'r gofyn cyllido cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Mae'r Cyngor yn cydymffurfio ac yn disgwyl y bydd yn parhau i gydymffurfio â'r gofyn hyn yn y tymor canolig fel a ddangosir isod.

	Gwir 31.3.2024 £m	Amcan 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m	Cyllideb 31.3.2027 £m	Dyled ar 30.11.2024 £m
Dyled (gan gynnwys Menter Cyllid Preifat (MCP) a phrydlesau)	101.3	98.7	94.0	88.6	100.0
Gofyn Cyllido Cyfalaf	173.5	189.2	191.7	193.7	

Dyled a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Gweithredol

Mae'n ofyn cyfreithiol i'r Cyngor bennu terfyn benthg fforddiadwy (fe'i gelwir hefyd y terfyn dyled awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllaw statudol, pennir "ffin gweithredol" is. Dyma'r lefel rhybudd os bydd dyled yn agosáu at y terfyn.

	Uchafswm Dyled 2024/25 £m	Dyled ar 30.11.2024 £m	Terfyn Awdurdodedig 2024/25 £m	Ffin Gweithredol 2024/25 £m	Wedi cydymffurfio ?
Benthyca	94.3	94.3			
Menter Cyllid Preifat (MCP) a phrydlesau	5.7	5.7			
Cyfanswm Dyled	100.0	100.0	200	190	Do

Oherwydd mai offeryn rheolaeth at ddiben monitro o fewn y flwyddyn yw'r ffin gweithredol, nid yw'n arwyddocaol os eir yn uwch na'r ffin ar achlysur oherwydd amrywiadau mewn llif arian ac nid yw hyn yn cael ei ystyried yn fethiant i gydymffurfio.

Cyfran Costau Ariannu i'r Llif Refeniw Net

Er nad yw'r gyllideb refeniw yn talu am wariant cyfalaf yn uniongyrchol, mae'r llog sy'n daladwy ar fenthyciadau a Darpariaeth Lleiafswm Refeniw (DLIR) yn gost ar refeniw. Gelwir y ffi net flynyddol yn gostau ariannu. Cymharir hyn gyda'r ffrwd refeniw net h.y. y swm a gyllidir drwy Dreth Cyngor, Trethi Annomestig Cenedlaethol a grantiau cyffredinol gan y llywodraeth.

	Gwir 2023/24	Amcan 2024/25	Cyllideb 2025/26	Cyllideb 2026/27
Costau Ariannu * (£m)	7.1	9.1	9.5	10.2
Cyfran y Llif Refeniw Net (%)	2.2%	2.8%	2.8%	3.0%

* Mae'r Costau Ariannu am 2024/25 ac ymlaen i flynyddoedd dilynol yn cynnwys £0.7m o gynnydd oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

Dangosyddion Rheolaeth Trysorlys

Mae'r dangosyddion hyn (Meincnod Ymrwymiad, Strwythur Aeddfedrwydd Benthyciadau, Buddsoddiadau Rheolaeth Trysorlys Tymor Hir) yn cael eu hadrodd ar wahân fel rhan o'r Adroddiad Rheolaeth Trysorlys am y cyfnod dan sylw.